

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XVII. An servandæ sint iuris solennitates in alienatione materialis
Ecclesiæ, Oratorij, vel alicuius alterius rei similis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- 6 Dico quartò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque filiis, & descendentes, non transit ad extraneos, neque ad ascendentes, transit tamen ad filios, quamvis hæredes non sint, sed hæreditatem renunciauerint, quia in tali casu competit illis, non qua hæredibus, sed qua filiis, & emphyteutæ descendentes. Sic Couarr. num. 2. & Vasquez num. 61.
- 7 Dico quintò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque filiis, & hæredibus, deuenit ad filios, si hæredes sint, quia dictio copulativa illa, & hæredibus, denotat rationem concedendi filiis emphyteusim non esse solum, quia filij sunt, sed etiam quia hæredes. Sic Couarr. num. 16. & Vasquez n. 61.
- 8 Ex vi tamen talis concessionis, si emphyteusis sit Ecclesiastica, quæ sua natura non transit ad extraneos, non competit hæredibus extraneis; secus si emphyteusis sit secularis, quæ sua natura transit ad extraneos, quia dictio illa, & hæredibus, non limitat significatum filij, vt emphyteusis ad solos filios hæredes debeat deuenire, sed potius auget significationem illius, vt faciat sensum: deueniat ad filios, quia hi iam hæredes præsupponuntur, & deueniat etiam ad eorum hæredes, &c. Sic Couar. & Vasquez in locis supra citatis.
- 11 Dico sextò, si emphyteusis concessio facta sit tibi, tuisque filiis, absque eo, quod addatur, hæredibus, competit filiis, quamvis patris hæreditatem renunciauerint, quia talis emphyteusis non est hæreditaria, sed ex pacto. Sic Couarr. cap. 18. num. 4. Secus dicas de feudo, si in eadem forma dicta relictum sit, quia feudum, quamvis hæreditarium non sit, nunquam potest ad filios patris hæreditatem repudiantes deuenire, cap. 1. an agnati, & filij: & docet Couarr. ibidem, ex Bartolo.
- 13 Dico septimò, si emphyteusis concessio facta sit tibi, nulla facta mentione hæredum, & successorum, emphyteusis hæreditaria non est, ac proinde ad filios non hæredes pertinere potest. Secus dicas de feudo, quod nunquam ad filios non hæredes pertinet, bene tamen ad agnatos.
- 14 Dico octauò, feudum, vel emphyteusis hæreditaria dicitur, quando expresse in constitutione feudi, vel emphyteusis mentio fit hæredum, vt si dicatur tibi, tuisque hæredibus, &c. Econtrà hæreditarium, seu hæreditaria non dicitur, quando relinquatur, nulla mentione facta hæredum, vel relinquatur tibi, tuisque filiis descendentes. Sic Clar. lib. 4. sent. 9. emphyteusis, quest. 19. Mol. de iust. tract. 2. disp. 472. & Valasc. de iure emphyteusis, q. 43. & segg. Vide etiam Paulum Staibanum Iuniorum in resolut. furenf. resolut. 1. & 2. per totam.

DVBITATIO XVII.

An seruandæ sint iuris solennitates in alienatione materialis Ecclesiæ, Oratorii, vel alicuius alterius rei similis?

SVMMARIVM.

- 1 Ecclesia, Oratorium, vel quid simile ad perpetuum usum Ecclesiasticum, vel in pio loco fundatum, seu erectum auctoritate Episcopi, non possunt alienari nisi iuris solennitatibus seruatis. Secus si oratorium sit in domo priuata.
- 2 Capella cum sepulchris concedi possunt ad usum, non tamen potest vendi, ita vt qui emit, fiat Dominus rei, & possit cuiuscunque alteri usum eius concedere, quia tunc esset vera alienatio.

- 3 Commenda v. g. S. Ioannis non potest alienari sine iuris solennitatibus.
- 4 Locus in quo erat Ecclesia, nunc profana, & diruta, alienari non potest sine iuris solennitatibus.
- 5 In loco, vbi iam erat Ecclesia modo diruta, non potest fieri stabulum, sed gaudet immunitate.
- 6 Monasterium, vel Conuentus, & hortus ei annexus non potest alienari sine iuris solennitatibus.
- 7 Censui fundari non potest in conuentu, & horto an. 10, & in omnibus aliis supradictis rebus, cum etiam census comprehendatur in prohibitione.
- 8 Theatini, sive eorum instituto de non possidendo bona immobilia, non comprehenduntur sub prohibitione de non alienando bona immobilia.
- 9 Theatini licet non possint ex prescripto regula possidere bona immobilia, non possunt tamen alienare Monasterium, vel conuentum, seu hortum annexum, cum hoc retinere non repugnet instituti. m.
- 10 Legi ratione cessante, cessat etiam eius dispositio.
- 11 Vbi est diuersa ratio, ibi est etiam diuersa iuris dispositio.

Respondetur affirmatiuè, si materialis Ecclesia, Oratorium, vel quid aliud simile ad perpetuum usum Ecclesiasticum, vel in pio loco fundatum, seu erectum sit auctoritate Episcopi, quia tunc hæc, sicut & ipsorum res, inter bona Ecclesiastica computantur. Secus si Oratorium, vel quid aliud simile fundatum, seu erectum sit in domo priuata (vbi non potest Missa celebrari sine licentia Episcopi, vt ex Tridentino sess. 22. ostendit Quaranta n. 29.), quia tunc utpotè accessorium domui, sequitur naturam principalis, & consequenter sine solennitatibus iuris poterit consequenter, & indirectè simul cum domo alienari (sicut simul cum fundo, iuxta ea, quæ dicuntur dub. 14. potest alienari ius patronatus) quamvis ob id, utpotè spirituale, non possit pretium augeri, quia esset simonia.

Ceterum, an in dubio Oratorium, vel capella, &c. fundata sit auctoritate Episcopi: vide supra cap. 2. dub. 2. sect. 7. in fine.

Ex dictis sequitur, quod licet possit sine solennitatibus iuris concedi capella cum sepulchris ad usum, quia tunc non est alienatio, sed concessio ad usum, ad quem res fuit fabricata, vt bene dixit Quaranta num. 29. & Riccius de i. 42. tamen non possit vendi, ita vt qui emit, fiat Dominus rei, & possit cuiuscunque alteri usum eius concedere, quia tunc esset vera rei Ecclesiasticæ alienatio. Sic Menoch. & alij, quos refert Riccius decis. 42. Quaranta num. 24. Bonacina numero 12. Lezana pari. 2. cap. 14. num. 56. & nos dicebamus supra cit. dub. 14.

Sequitur secundo, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari commenda, vt S. Ioannis, &c. quia Commendæ etiam huiusmodi inter bona Ecclesiastica computantur. Ita Couar. 2. par. cap. 19. num. 3. & alij, quos citat Riccius decis. 76. & 79.

Sequitur tertio, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari locus in quo erat Ecclesia, nunc tamen profanata, & diruta: quia adhuc, licet profanata, & diruta, censetur locus Ecclesiæ, & habetur in honore, cum ibi prohibeatur fieri stabulum, Gloss. in cap. ligna, de consecrat. dist. 1. Riccius decis. 78. & Genueus loc. supra cit. Quinimò gaudet immunitate Ecclesiastica, si diruta fuit cum spe reedificationis, sicut dicebam cap. 16. dub. 9. sect. 5.

Sequitur quarto, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari Monasterium, vel conuentus, & hortus annexus: quin sequitur, quod neque possit sine solennitatibus iuris in Conuentu, & horto con. 7 nexu, & in omnibus aliis supradictis rebus fundari census, quia in prohibitione alienationis interdictæ de rebus Ecclesiasticis comprehenditur etiam fundatio

- 8 tio census, uti dicebam *supra* dubit. 8. Quod & militat apud nos Clericos Regulares Theatinos: quia licet, stante nostro Instituto de non possidendo bona immobilia, non comprehendamur sub prædicta prohibitione de non alienando bona immobilia, sicuti declaravit Congregatio Concilij anno 1625. hoc tamen non se extendit ad ipsum Monasterium, vel Conuentum, neque ad hortum annexum, qui sit pars Conuentus, vel ad hortum recreationis causa detentum, quia in tantum non comprehenditur sub dicta prohibitione, in quantum bona immobilia retinere prohibemur nostro Instituto, & ideo possumus sine facultate alienandi à Sede Apostolica obtenta alienare illa pro seruando dicto Instituto: consequenter extenditur solum ad illa immobilia, quæ non retinere repugnat nostro Instituto, quia in his solum militat ratio legis, quæ cessante in aliis bonis immobilibus, cessat in iis dispositio legis, l. in omni, ff. de adoption. l. quod dictum, ff. de pactis, & l. adigere, §. quamvis, ff. de inepatron. At non repugnat nostro Instituto habere Conuentus proprios, & hortum annexum, vel hortum recreationis causa detentum, quin id est conforme dicto nostro Instituto, quapropter est diuersa ratio de his, & de aliis bonis immobilibus, & consequenter induci debet in his diuersa iuris dispositio ac in illis, l. inter stipulantem, §. sacram, de verbor. obligat. l. fin. ff. de ritu nuptiar. & l. si ita, ff. de manumiss. test. Vide etiam quæ dicuntur *infra* dubit. 22. n. 10. & seqq.

DUBITATIO XVIII.

An cum facultate alienandi res Ecclesiasticas à Sede Apostolica obtenta, possit à Regularibus in Monasterio, vel Conuentu, vel horto inseruiente Monasterio, ex pecunia ipsis relicta pro Missa perpetua dicenda, fundari census?

S V M M A R I V M.

- 1 Pecunia, & bona immobilia, quæ ab Ecclesiis acquiruntur cum onere perpetuarum Missarum, conuerti debent in bona immobilia frugifera cum expressa oneris mentione.
- 2 Pecunia ita relicta non potest impendi in emendo conuentui vel horto conuentui annexo, contra sententiam nonnullorum affirmantium, monasterium, & conuentum annumerari inter bona immobilia.
- 3 Violat per fraudem legem, qui in cortice seruat verba legis, si faciat contra mentem, & intentionem legis.
- 4 Fraudem facit, qui saluis verbis legis, mentem eius circumuenit.
- 5 Mens Urbani VIII. in Decreto de celebratione Missarum citato fuit, quod applicarentur pecunie in bonis immobilibus frugiferis, ut annuatim perciperentur fructus, & in eum finem, ut onus annuum Missarum singulis annis congruo emolumento compensaretur, ne secluso tali emolumento, cum tepiditate oneri Missarum satisfaceret.
- 6 Census si fundaretur super conuentu, vel horto annexo Conuentui, emolumentum pro celebratione Missarum non corresponderet oneri.
- 7 Relicta cum perpetuo onere Missarum inuestiri debent in re actualiter frugifera, & immobili.
- 8 Verba antecedentia declarant subsequencia.
- 9 Bona immobilia non possunt dici fructifera, nisi sint destinata ad fructificandum, & nisi soleant fructus asserre.

- 10 Vana est illa potentia, quæ non reducit ad actum.
- 11 Paria sunt non esse, & inutiliter esse.
- 12 Paria sunt non fructificare, & non esse fructifera.
- 13 Conuentus, vel monasteria Regularium non sunt destinata ad fructificandum mediante locatione, sed inseruiunt ipsis pro habitatione, & ideo non dicuntur solita fructificare.
- 14 Bona immobilia non dicuntur solita fructificare, nisi pluries fructum asserant.
- 15 Capuccini, & fratres Minores, licet non possint iuxta ipsorum regulas possidere bona stabilia fructifera, possunt tamen possidere Conuentus & hortos pro ipsorum usu.
- 16 In casu, quo bona immobilia, quæ Missarum onus perpetuum annexum habent, auctoritate Apostolica alienantur, eorum pretium sub pœna interdicti ipso facto incurrenda in alia bona stabilia fructifera, cum eiusdem oneris annexione conuerti debet.

Ratio dubitandi est, quia Sacra Concilij Congregatio in decretis de celebratione Missarum editis iussu Urbani VII. sub die 21. Iunii 1625. statuit, quod pecunia, & bona mobilia, quæ ab Ecclesiis acquiruntur, cum onere perpetuarum Missarum, conuerti debeant in bona immobilia fructifera, cum expressa mentione oneris, in his verbis: Præterea ne in Ecclesiis, in quibus onera Missarum in perpetuum imposita sunt, sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis tepidiores, ac segniores reddantur, quo onera huiusmodi cum nulla, vel parua sint utilitate coniuncta, statuit, atque decernit, ut pecunia, ac bona immobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conuentibus, ac locis omnibus, tam secularibus, quam Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda cum onere perpetuo Missarum celebrandarum ab iis, ad quos pertinet, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesia ipso facto incurrenda, à die realis acquisitionis statim deponi debeant penes eadem sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium quamprimum inuestiendi in bonis immobilibus fructiferis cum expressa, & indiuidua mentione oneris, quod illis annexum acquiratur. Et si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem pœna, ut supra deponi, atque in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis, cum eiusdem oneris repetitione, atque annexione conuerti debeat. Quo decreto stante dubitatur, an conuersio dictæ pecuniæ, vel pretij fieri possit in Conuentum vel hortum inseruientem Conuentui; ea substituendo oneri Missarum, & super ipsis fundando censum.

Respondetur, quod quamvis quidam assint eo, quod Monasterium, vel Conuentus annumeretur inter bona immobilia fructifera, quia cum inseruiat habitationi, est aptus fructificare: quapropter si Religiosi non haberent Conuentum, cogerentur conducere domos ad habitandum cum annuo dispendio; consequenter quod singulis annis soluerent pro domibus ad habitandum conductis, computari potest pro emolumento oneris assumpti celebrandi Missas; tamen negandum sit, quia violat per fraudem legem, qui in cortice seruat quoad verba legem, sed facit contra mentem, & intentionem legis, l. non dubium, Cod. de legib. & l. contra, ff. eod. tit. ibi: Fraudem facit, qui saluis verbis legis, mentem eius circumuenit. Et ita esset in casu nostro, quia mens dicti decreti fuit, quod applicarentur pecuniæ in bonis immobilibus fructiferis, ut annuatim perciperentur fructus, & in eum finem, ut onus annuum Missarum singulis annis congruo